

Брюксел, 14.12.2020 г.
COM(2020) 799 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад за издадените през 2019 г. разрешения за износ в съответствие с регламента относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание

1. Въведение

Целта на Регламент (ЕС) 2019/125 относно търговията с някои стоки, които биха могли да бъдат използвани с цел изпълнение на смъртно наказание, изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унизително отношение или наказание ⁽¹⁾ (наричан по-нататък „Регламента“), е предотвратяването на смъртното наказание, от една страна, и на изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отношение или наказание в държави извън ЕС, от друга страна. В него се прави следното разграничение на стоките:

- такива, които по своята същност служат за насилие и които изобщо не трябва да се търгуват (приложение II), или
- такива, които могат да имат законна употреба като например оборудване, което се използва за целите на правоприлагането (приложение III), или стоки с терапевтична употреба (приложение IV).

Търговията с такива стоки подлежи на определени ограничения.

В член 26, параграф 3 от Регламента се посочва, че държавите членки изготвят публичен годишен доклад. Докладът трябва да съдържа информация за броя на получените заявления, за стоките и държавите, посочени в тях, както и за решенията, които са били взети по заявленията. В член 26, параграф 4 се посочва, че Комисията трябва да изготви годишен доклад, включващ годишните доклади за дейността, публикувани от държавите членки. Тя трябва да оповестява този доклад публично.

В настоящия доклад на Комисията се предоставя информация за издадените от държавите членки през 2019 г. разрешения за износ на стоки⁽²⁾, които биха могли да бъдат използвани с цел изтезания или изпълнение на смъртно наказание, през 2019 г.

Всички държави членки докладваха за броя на издадените и отказаните съгласно член 11, параграф 1 и член 16, параграф 1 разрешения за износ, както и за стоките и съответните страни на местоназначение, включени в тях. В повечето случаи компетентните органи в държавите членки докладваха също така относно броя или количествата на стоките, разрешени за износ, и категорията крайни потребители, на които тези стоки ще бъдат доставени.

1 ОВ L 30, 31.1.2019 г., стр. 1.

2 Настоящият доклад не предоставя информация относно използването от износителите на генералното разрешение на Съюза за износ на стоки, изброени в приложение IV (приложение V към Регламент (ЕС) 2019/125).

Разрешения съгласно Регламент (ЕС) 2019/125

Съгласно член 11, параграф 1 и член 16, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/125 се изисква разрешение за износа ⁽³⁾ на стоки, изброени съответно в приложение III (11(1)) и приложение IV (16(1)).

В приложение III са посочени някои стоки, които биха могли да бъдат използвани за изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание. Стоките от приложение III попадат в следните позиции: стоки, предназначени за задържане на хора; оръжия и устройства, предназначени за контрол на безредици или за самозащита, и оръжия и оборудване за разпространяване на химически вещества, причиняващи временна недееспособност или дразнене и предназначени за контрол на безредици или самозащита, и свързаните с тях вещества.

В приложение IV са изброени някои химикали, които биха могли да се използват за поставянето на инжекция със смъртоносна доза.

С изключение на случаите, когато за износа на стоки, изброени в приложение IV, се използва генералното разрешение на Съюза за износ, посочено в приложение V, разрешението за износ трябва да се получи от компетентните органи в съответната държава членка, посочени в приложение I към регламента.

Износът за местоназначенията, изброени в генералното разрешение на Съюза за износ, обикновено може да се осъществи без да е необходимо да се получи индивидуално или общо разрешение, издадено от държава членка. Досега подходът се състоеше в включването на държава извън ЕС в приложение V, ако тя е ратифицирала съответното международно споразумение с ангажимент за премахване на смъртното наказание за всички престъпления. За държави, които не са членки на Съвета на Европа, това означава, че въпросната държава трябва да е ратифицирала Втория факултативен протокол към Международния пакт за граждански и политически права (МПГПП) без резерви.

Въпреки това, ако съществува основателно подозрение относно способността на износителя да спазва условията на разрешението или на законодателството за контрол върху износа, компетентният орган може да забрани на износителя да използва генералното разрешение на Съюза за износ.

В член 20, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 2019/125 се посочва, че разрешение за износ, което се издава от държава членка, може да бъде индивидуално разрешение (разрешение за износ към един краен потребител или получател в държава извън ЕС) или общо разрешение (разрешение за износ към един или повече конкретни крайни потребители или дистрибутори в една или повече конкретни държави извън ЕС) ⁽⁴⁾.

3 В член 2, буква г) от Регламент (ЕС) 2019/125 понятието „износ“ се определя като „всяко изпращане на стоки от митническата територия на Съюза, включително изпращането на стоки, за които се изисква митническа декларация, както и изпращането на стоки, след като са били на съхранение в свободна зона по смисъла на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета“.

4 В член 2, буква п) се посочва пълно определение на понятието „индивидуално разрешение“. В член 2, буква р) се посочва пълно определение на понятието „общо разрешение“.

С членове 3, 4 и 5 от регламента се забраняват износът, вносът и транзитът на стоките, изброени в приложение II. Компетентните органи могат да предоставят дерогация от забраната, но само ако се докаже, че въпросните стоки ще бъдат използвани изключително за целите на излагането им в музей (в държава извън ЕС или, в съответствие с член 4, в държава членка) предвид тяхната историческа стойност.

2. Издадени и отказани разрешения

През 2019 г. общият брой на докладваните разрешения възлиза на 285, като те са били издадени от 11 държави членки. Останалите държави членки са уведомили Комисията, че не са получили заявления за разрешение съгласно регламента.

Тъй като определението за индивидуално разрешение и общо разрешение в член 2 от Регламента, не включва количествен елемент, посочването на броя на издадените разрешения не дава информация за броя или количеството на стоките, обхванати от съответните разрешения. В информацията, която държавите членки са предоставили на Комисията, обикновено не се прави разграничение между индивидуални и общи разрешения.

Регламентът изисква компетентните органи да проверяват дали в дадено разрешение за износ са налице признаци, че ако бъдат изнесени, съответните стоки може да бъдат използвани за изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание (приложение III) или с цел изпълнение на смъртно наказание (приложение IV). Ето защо в член 20, параграф 8 от Регламента се посочва, че компетентният орган трябва да получава „цялата информация, по-специално относно крайния потребител, държавата на местоназначение и крайната употреба на стоките“.

През 2019 г. беше докладвано, че са били отказани шест заявления⁽⁵⁾ за разрешение за износ. Докладваните случаи на отказ през 2019 г. се отнасяха до някои планирани сделки с клиенти в Босна и Херцеговина, Китай, Индия, Израел, Нигерия и Нигер. Неразрешените сделки засягат главно стоки, изброени в приложение III под код 3.1⁽⁶⁾. Планираният износ за Нигерия засяга стоки, изброени в приложение III, под код 3.6⁽⁷⁾. Планираният износ за Индия засяга стоки, изброени в приложение IV (*тиопентал*).

5 Броят на отказите за 2019 г. е различен от броя в доклада за преглед (COM (2020) 343), тъй като той взема предвид данни, които не са били налични към момента на финализирането на доклада.

6 Стоки, изброени в приложение III под код 3.1: преносими оръжия и оборудване за пускане или разпространяване на доза химично вещество, причиняващо временна недееспособност или дразнене.

7 Стоки, изброени в приложение III под код 3.6: фиксирано или сглобяемо оборудване за разпространяване на химични вещества, причиняващи временна недееспособност или дразнене, върху значителна площ.

С членове 3, 4 и 5 от регламента се забраняват съответно износът, вносът и транзитът на стоките, изброени в приложение II. Регламентът позволява на компетентните национални органи да предоставят дерогация от забраната, но само ако бъде доказано, че съответните стоки ще бъдат използвани изключително за излагането им в музей (или в държава извън ЕС, или, в съответствие с член 4, в държава членка) с оглед на тяхната историческа стойност. Компетентните органи докладваха, че са предоставили такива дерогации през 2019 г.

В *приложение 1* към настоящия доклад е представена информация относно броя на разрешенията за износ, издадени от националните компетентни органи през 2019 г., по категории стоки (приложения III и IV). Износът по силата на генералното разрешение на Съюза за износ (приложение V към Регламент (ЕС) 2019/125) не е включен в информацията за броя на издадените разрешения.

В *приложение 2* е представена информация за броя разрешени и отказани заявления през периода 2017—2019 г.

В *приложение 3* е представена информация за основните деклариращи местоназначения на разрешения износ.

В *приложения 4 и 5* е представен преглед на стоките, разрешени за износ, техните местоназначения и декларираното им крайна употреба.

3. Крайни потребители

Информацията, получена от Комисията, дава възможност да се направи разграничение между крайната употреба за целите на правоприлагането, науката и здравеопазването (в болници и ветеринарна употреба) и крайната употреба от дружества, извършващи дейност в областта на сигурността, и от търговски предприятия.

В *приложение 6* е обобщена информацията, предоставена на Комисията относно докладваната крайна употреба на разрешения износ през 2019 г.